

DE GALLORVM IM-
PERIO ET PHILOSOPHIA,
LIBRI SEPTEM.

Ad Collegium magis del' Arcebrine
Stephano Forcatulo Jurisconsulto auctore.

PARISIIS,

Apud Guilielmum Chaudiere, via Iacobæ, sub signo Tem-
poris, & Hominis siluestris.

1580.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Ex bibliotheca D. Melchioris Santos de San Pedro Oret. Colleg.

AD ILLUSTRISSIMAM, MAXI-
ME PIAM, ET SERENISSIMAM CA-
therinā Mediceam, meritissimam Regis matrem,

Forcatulus Autoris filius. S. D.

*Q*UAE AD MODUM in permul-
tis accidit instinctu quodam naturali, &
inclinacione à parentibus in liberos tra-
ducta, ut filij eadem studia sequantur,
eadem oderint, eademque adament, quae
patres odio vel amore sint prosequuti, &
in suis institutis cogitationibusque paternum tramitem insi-
stant: Sic ego iam à mea prima adolescentia iisdem me stu-
diis affectum recognoui, quam paternae vitae institutum con-
stans & perpetuum arguit, cui nihil antiquius fuit post di-
vinum Dei cultum, quam studium suum erga te luculen-
tissimo quodam documento attestari. Et quoniam pro
munere suo Iuris scientiam Tolosae publice per triginta an-
nos magna satis cum approbatione interpretatus est, factum
est ideo, ut rationem elegerit non modo oneri suo publico non
contrariam, sed etiam cordatis quibusque viris, nominisque
Francici, domusque & Valesiae & Mediceae amantissi-
mis commendabilem. Proinde per quindecim continuos an-
nos elaboravit, ut originem, imperium, doctrinamque Gallis
perpetuam illustraret, historiam arcescens ab eo tempore quo

STEPHANI FORCA-

TVLI IVRISCONSULTI, DE GALLO-

rum Imperio & Philosophia,

LIBER PRIMVS.

VSTITIA, quæ regum virtus præcipua est, & regina virtutum, in Sarrone antiquissimo Gallorum rege plurimum enituit. Hic pluribus annis Troianam cladem præcessit, quâ totius orbis inundationem secutus est. Isaaci Hebræi ferè seculo, inter omnes omnium populorum reges, reconditis disciplinis excellens, & soli sibi par ac similis, luce ingenij sui, mirificum splendorem Gallicis regionibus, discussa ignorantie caligine, dedit. Tunc enim primùm didicere Galli, rerum omnium autorem & moderatorem esse Deum, eiusq; ditone ac numine cælum circumagi: eidem acceptum referre astrorum ordinem, dierum ac noctium vicissitudines, & eorum quæ humi gignerentur ad fruendum homini suauitatem, non sine diuino beneficio ac cõsilio: cum ex iis quæ per-

Ad hunc Romana plebs effusa profugisse legitur, dū arce capitolij concludi prorsus non posset, cum Galli Senones urbem ceperunt. Patet igitur Gallorū nomē ab ipsomet Iano defluxisse, ipsūmq; in Italiā appulisse, quę ab eodē Oenotria dicta sit propter vini inuentionē, *Ἰάνος τῆς οἴτης*: idq; Berosus fatetur, quippē cū Ianus Hebræis quoq; vitiferū significet. Addit Fabius Pictor, aureum seculum eo imperante viguisse: vinū & far potius ad religionem & sacrificia quàm ad vitium demonstrasse: cuius erga Deum pietatē & sanctimoniam nepos eius Comerus Gallus nauiter sectatus est, & in creditos sibi Italię populos, ac mox Gallię finitimę sanctissimē traduxit. de qua libuit M. Tullij verba subnectere. Nec verò, inquit, de virtute, constantia, grauitate prouincię Gallię taceri potest: est enim ille flos Italię, illud firmamentum imperij populi Romani, illud ornamentum dignitatis. Tantis autem est consensus municipiorum, coloniarūque prouincię Gallię, vt omnes ad autoritatē huius ordinis, maiestatemque pop. Romani defendendam conspirasse videantur. quę verba tum ad Galliam Togatam, tum ad Brachatam siue Narbonēsem, quā idem Tullius alibi mirificē laudat, & pop. Romani propugnaculum appellat, fortissimis fidelissimisque sociis subnixum, referri haud dubiē possunt. Quocirca non est facile diiudicare, vtrum Comerus Gallicus potitus, felix magis dicendus sit, an ditiones ipsę tam clari principis imperio gubernatę, & ex agresti & austero viuēdi ritu legibus & iustitia fultę & per-

*T. Liv.
lib. 5.*

*De qua
Genes. 9.*

*Ex Phi-
lip. 3.*

*In Orat.
pro M.
Fonteio.*

temeraria dominatrix animi cupiditas ad se explendam viribus corporis abutebatur, perniciosissimis satellitibus. Quo tempore quidam magnus videlicet vir & sapiens cognouit, quæ materia esset, & quanta ad maximas res opportunitas animis inesset hominum, si quis eam posset elicere, & præcipiendo meliorem reddere: ac deinde urbibus constitutis fidem colere, & iustitiam retinere, & aliis parère, cœptum est. Id, ut semel ego dicam, contendit Tullius, sine vi neminem ad ius voluisse descendere, nisi eloquentia & oratione suavi commotus fuisset: Inde natam Rhetoricen, & initium orandi conditoribus urbium & legumlatoribus deberi. Quintilianus tamen refragatur, nec videt cur eiusmodi Rhetorices origo putetur, cum, inquit, sint adhuc quædam vagæ, & sine urbibus, ac sine legibus gentes, & tamen qui sunt in his nati, & legationibus fungantur, & accusent aliqua, ac defendant, & denique alium alio melius loqui credant. Sed vereor, ne Quintilianum fefellerit, quòd non animaduertit, antiquitatem congregatos homines, & vna in ædificiis multis utcunque conglobatos, etiam sine mœnium præsidio urbis nomine donasse. Vnde Homerus Cretam *ἑκατόμπολιν*, id est, *Iliad. 2.* centum urbibus instructam dixit. Nam hæc in sula latitudine quinquaginta milia passuum nusquam excedens, longitudine vix *CC LXX. M.* tot insignes vrbes complecti nequiuisset. sed vici pro urbibus habitati sunt: & legum ac iuris incolas cultores auidius quàm agrorum similiter habuerunt: quemadmodum

*P. Mela
lib. 1. cap.
21.*

in deserta regione, in qua Arymphæi degunt, ubi pro domibus nemora, alimenta bacca, & maribus & fœminis nuda sunt capita. Sacri itaque habitati sunt propter iustissimos mores: adeo ut nemo de tam feris gentibus, quibus sunt contermini, Budinis, Gelonis, & Turcis, eos violet, sed ut ad eos confugisse magis pro asylo sit. & vulgò scitur Spartam urbem Lycurgi legibus & domestico robore munitam, ideò visam fortiorem, quia mœnibus careret. Præterea

*In lib. de
morib.
German.*

Cornelius Tacitus nullas sua ætate vrbes à Germanis habitatas prodidit. Colunt, inquit, discreti ac diuersi, ut fons, ut campus, ut nemus placuit. Vicos locant, non in nostrum morem connexis & coherentibus edificiis: suam quisque domum spatio circumdat, siue aduersus casus ignis remedium, siue in scitia ædificandi. Nihil dissimile de Gallis Senonibus, qui in Italiam transiecerunt, iuxta mare Adriaticum incolentes, Polybius scribit. Villas, inquit, habitabant

*Lib. hist.
2.*

nullis septas mœnibus: apparatus omnis expertes, in strato gramine dormiebant: bellicas solummodò res atque agriculturam exercebant, & simplicem vitam viuentes, neque scientiis neque aliis artibus operam dabant: amicitia pluribus modis studebant, auro & pecudibus diuitias metientes. Nam de latissima Gallorum ditio nemo prius, nemo ardentius, sciētiam rerum & ingenuas disciplinas Sarone rege venerari incepit. Quocirca factum deinde est, ut singularis tituli excellentia, Tolosa sola urbium Celtici imperij docta & palladia ab autoribus doctissimis appel-